

درس شانزدهم

«مدینه، شهر پیامبر (ص)»

آموختنی‌ها

- ۱ درک مفهوم هجرت، جهت‌گسترش و حفظ دین
- ۲ شرح مفاد تاریخ
- ۳ بیان ویژگی‌های رفتاری پیامبر

بخوان و پیاموز

نام قدیم شهر مدینه، یثرب بوده که بعد از هجرت پیامبر اکرم (ص) از مکه به مدینه نام این شهر به **مدینه‌النبی** یا **شهر پیامبر** تغییر یافت. **مسجدالنبی** دومین مسجد مهم مسلمانان در این شهر قرار دارد. کافران با آزار و اذیت مسلمانان تصمیم به قتل پیامبر گرفتند. حضرت محمد به اراده‌ی خداوند از تصمیم آنها باخبر شد و ماجرا را با حضرت علی (ع) در میان گذاشت. حضرت علی (ع) برای حفظ جان پیامبر، داوطلبانه شب در بستر ایشان خوابید تا ایشان از مکه بیرون بروند و به مدینه سفر کنند. به سفر پیامبر از مکه به مدینه **هجرت** می‌گویند. مسلمانان مدینه از پیامبر به گرمی استقبال کردند.

مبدأ تاریخ

به دلیل اهمیت هجرت حضرت محمد (ص) از مکه به مدینه مسلمانان آن را مبدأ تاریخ خود می‌دانند. بنابراین وقتی می‌گوییم سال ۱۴۰۲ هجری شمسی (خورشیدی) یعنی ۱۴۰۲ سال شمسی از هجرت پیامبر از مکه به مدینه گذشته است. **ساختن مسجد و تشکیل حکومت اسلامی از اولین کارهای پیامبر در مدینه بود.** مسجد علاوه بر محل عبادت و نماز، مکانی برای آموزش و تربیت، داوری و حل اختلافات، مشورت و تصمیم‌گیری درباره‌ی مسائل مهم بود.

مدینه، شهر پیامبر (ص) در ۱۳ شازدهم

پیامبر (ص) با وجود بیزاری از جنگ و خونریزی جهت جلوگیری از اذیت و آزار کافران، به فرمان خدا برای حفظ دین و دفاع از مسلمانان بارها با دشمنان جنگید. به این نوع جنگ، **جهاد در راه خدا** می‌گویند. مهم‌ترین جنگ‌هایی که پیامبر در آنها شرکت داشتند عبارتند از: بدر، احد، خندق، احزاب.

با وجود استقبال مردم از اسلام، کافران از مخالفت و جنگ با مسلمانان دست بر نمی‌داشتند. سرانجام پیامبر با سپاهی عظیم به طرف مکه حرکت کرد. ابوسفیان که سردسته‌ی مخالفان پیامبر در مکه بود، با دیدن لشکر نیرومند اسلام فهمید که مقاومت بی‌نتیجه است و اعلام کرد که مسلمان شده است. به دنبال او، مخالفان دیگر نیز تسلیم شدند و به این ترتیب، مسلمانان بدون جنگ و خونریزی شهر مکه را فتح کردند. پس از فتح مکه حضرت محمد (ص) در خانه‌ی کعبه بت‌ها را شکست و از آنجا بیرون ریخت و دستور داد که بر بام کعبه اذان بگویند. پیامبر اسلام در ۶۳ سالگی در شهر مدینه رحلت فرمود. آرامگاه ایشان در مسجدالنبی است.

ویژگی‌های رفتاری پیامبر (ص)

- ★ درس به مردم با رفتار و کردار نیکوی خود
- ★ زندگی متد مردم عادی
- ★ ساده بودن خانه، غذا و لباس
- ★ برتر ندانستن خود از دیگران
- ★ مهربان بودن نسبت به دوستان و مؤمنان، سرسخت بودن نسبت به کافران و دشمنان
- ★ علاقه‌ی فراوان به کودکان

۲ درست و نادرستی هر عبارت را مشخص کنید.

الف: پیامبر در سن ۴۰ سلگی رحلت فرمودند. ❌

ب: حضرت محمد (ص) ماجرای قتل خود توسط کفار را با همویش ابوطالب در میان گذاشت. ❌

پ: ابوسفیان سردسته‌ی مخالفان پیامبر (ص) در مکه بود. ✅

ت: رفتار و کردار حضرت علی (ع) بهترین سرمشق و الگو برای ماست. ❌

مطالعات اجتماعی پنجم دبستان

۸۴

۲ با انتخاب گزینه‌ی مناسب به پرسش داده شده پاسخ دهید.

مبدأ تاریخ مسلمانان چه زمانی بوده است؟

۱) هجرت پیامبر (ص) از مکه به مدینه X

۳) بعثت پیامبر (ص)

۵ جهاد در راه خدا به چه معنی است؟

۲) هجرت پیامبر (ص) از مدینه به مکه

۴) ولادت پیامبر (ص)

به فرمان خدا برای حفظ دین و دفاع از مسلمانان می‌جنگیدند

بدر، احد، خندق (احزاب)

مهم‌ترین جنگ‌هایی که پیامبر در آن‌ها شرکت داشتند را نام ببرید.

در مساجد علاوه بر عبادت و نماز چه فعالیت‌هایی انجام می‌شد؟

مسجد علاوه بر محل عبادت و نماز، مکانی برای آموزش و تربیت، داوری و حل اختلافات، مشورت و تصمیم‌گیری درباره‌ی مسائل مهم بود.

در سال ۱۵۰۰ هجری شمسی چند قرن از هجرت پیامبر گذشته است؟

۱۵ قرن (هر ۱۰۰ سال یک قرن است.)

